

Vlaams
Parlement

ingediend op **877** (2015-2016) – Nr. 2
5 juli 2017 (2016-2017)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door Lieve Maes en Bart Caron

over het advies

van het Vlaams Vredesinstituut

over de IJzertoren,
bij decreet van 15 juli 2011
erkend als Memoriaal van Vlaamse Ontvoogding
en Vrede

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting:

Voorzitter: Paul Van Miert.

Vaste leden:

Paul Cordy, Matthias Diependaele, Jos Lantmeeters, Lieve Maes, Jan Peumans, Paul Van Miert;
Jenne De Potter, Katrien Schryvers, Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Somers;
Jan Bertels, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Peter Persyn, Axel Ronse, Kris Van Dijck;
Robrecht Bothuyne, Dirk de Kort, Ward Kennes, Katrien Partyka;
Rik Daems, Marino Keulen;
Michèle Hostekint, Güler Turan;
Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

877 (2015-2016) – Nr. 1: Advies van het Vlaams Vredesinstituut

INHOUD

1. Toelichting door het Vlaams Vredesinstituut	4
2. Antwoord van vzw Aan de IJzer	6
3. Discussie.....	7
4. Brief aan de Vlaamse Regering met verzoek tot standpuntbepaling	10

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting besprak het advies van het Vlaams Vredesinstituut over de IJzertoren, bij decreet van 15 juli 2011 erkend als Memoriaal van Vlaamse Ontvoogding en Vrede, op haar vergadering van 18 oktober 2016.

1. Toelichting door het Vlaams Vredesinstituut

Maarten Van Alstein, onderzoeker bij het Vlaams Vredesinstituut, licht het onderzoeksrapport toe. Opzet was een evaluatie van het Memoriaaldecreet van 15 juli 2011, dat de IJzertoren erkent als Memoriaal van Vlaamse Ontvoogding en Vrede, de subsidiëring regelt en de opdrachten bepaalt. Die opdrachten hebben betrekking op het onroerend erfgoed, museuminrichting, sociaal-cultureel werk, en goed beheer en bestuur. De onderzoekers gingen ervan uit dat evaluatie van het decreet en van de beheersorganisatie noodzakelijk samenvallen.

Ander uitgangspunt was het paradigma van de ex post decreetsevaluatie, meer bepaald het kader dat de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) daarvoor uitwerkte. De SERV omschrijft dergelijke evaluatie als analyse en beoordeling van de werking van een wettelijke regeling volgens een wetenschappelijk verantwoorde methode. Het gaat altijd om maatwerk naargelang het type decreet en het type organisatie. De hele methodologie wordt omstandig beschreven in het rapport, maar de spreker vraagt bijzondere aandacht voor het aspect van de kwaliteitsbeoordeling.

Om die te objectiveren hebben de onderzoekers duidelijk gemaakt wat hun visie is. Het eerste normatieve uitgangspunt is de inhoudelijke terughoudendheid van de overheid in het veld van herinnering en geschiedenis. Wat zij wel moet doen is de rol van erfgoedzorg op zich nemen, historisch bewustzijn stimuleren en kwaliteitseisen formuleren op het vlak van professionalisering en wetenschappelijke onderbouw. Tweede uitgangspunt is dat de geschiedenis zelf het vertrekpunt moet zijn, ook als die controversen oproept. Zij moet open en meerstemmig verteld worden. Het Vlaams Vredesinstituut pleit voor een kritische publieksgeschiedenis die vragen en discussie opwerpt en niet alleen antwoorden formuleert.

Als elementen van de methodologie noemt hij verder literatuurstudie, interviews met meer dan veertig mensen, raadpleging van beleidsdocumenten van de vzw en de overheid, een klankbordgroep van historici en museumexperts en een aan een museumexpertbureau uitbesteed onderzoek van de educatie voor groepen. De spreker waarschuwt dat de verhouding tussen herinnering en regelgeving niet vanzelfsprekend is. De overheid zou immers bij wet de geschiedenis inhoudelijk kunnen bepalen of haar instrumentaliseren in het licht van een bepaalde identiteitspolitiek, waarmee men het risico loopt van een eenzijdige benadering.

Directe aanleiding voor het decretale initiatief was de ervaring dat de subsidiëring niet eenvoudig was door de grote diversiteit aan beleidsdomeinen, met name onroerend en cultureel erfgoed, sociaal-culturele werking en educatie. Het nieuwe decreet moest met een structurele oplossing een duurzame werking van de organisatie verzekeren. Opvallend is ook dat er, sinds 1986, toen het eerste decreet slechts door een kleine meerderheid werd goedgekeurd, en 1997, toen ook de memoriaaleindterm voor het basisonderwijs nog op tegenstand van enkele partijen kon rekenen, een geschiedenis van steeds minder contestatie was.

De inhoudelijke terughoudendheid van de decreetgever blijkt uit de overname van de doelstellingen van de organisatie zelf. Ook de invulling van de thematische richtlijnen wordt niet voorgeschreven. Keerzijde is wel dat de opdracht van de IJzertoren thans heel breed is, waardoor de samenhang minder helder is dan

wenselijk. Opvallend is verder de inschrijving van kwaliteitshefbomen uit onroerend en cultureel erfgoed.

Sinds 2011 is er veel gebeurd. Het museum is grondig heringericht in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en heeft zich gepositioneerd als ankerpunt in de Westhoek. Als onroerend erfgoed wordt het bouwtechnisch goed opgevolgd. Verder is er het ontvangstpaviljoen, de pleinfunctie en de renovatie van de crypte.

Volgens het Vlaams Vredesinstituut is het wel zo dat de IJzertoren te weinig deelneemt aan de algemene trend van professionalisering in de sector van het onroerend en cultureel erfgoed. Museaal en educatief heeft de organisatie nog veel ruimte om zich in te schakelen in bestaande netwerken. De wetenschappelijke begeleiding kan veel performanter. Vorming van het personeel en gidsenwerking kunnen verbeterd worden. De status van de vredesopvoeding blijft onduidelijk. Dat de organisatie met beperkte staf en middelen heel veel doelstellingen en activiteiten nastreeft, roept de vraag op of men een museum dan wel een beweging wil zijn. Zakelijk beheer en beleidsplanning kunnen volgens de administratie performanter verlopen en worden van nabij opgevolgd als aandachtspunt.

Inhoudelijk lopen heel veel thema's door elkaar, zowel bij de organisatie als in het decreet: de Eerste Wereldoorlog, vrede en Vlaamse Beweging. Het is niet gemakkelijk om daarvan een samenhangend verhaal te maken. In de praktijk wordt duidelijk op de eerste twee gefocust. Dat blijkt zowel in het museum, op de site als in de educatieve werking. Gevolg is dat de site in haar politiek-historische context relatief weinig aandacht krijgt, zowel ter plaatse als in het decreet. In het museum gaan de meeste verdiepingen over de Eerste Wereldoorlog. De twee die gewijd zijn aan de toren en de bedevaart zijn te cryptisch om begrijpelijk te zijn voor een breed publiek. Ook op de site is er ruimte voor meer duiding van de flamingantische symboliek aan de hand van hedendaagse museale technieken.

Tomas Baum, directeur van het Vlaams Vredesinstituut licht het advies toe, dat unaniem door de raad van bestuur van het instituut werd uitgebracht. Uitgangspunt is het unieke potentieel van de site met haar complexe en rijke symbolische geschiedenis. Alleen al het feit dat er een decreet over bestaat, illustreert die speciale plaats. Aandachtspunten zijn de noodzaak van inhoudelijke en organisatorische vernieuwing. Op termijn (vijf tot tien jaar) is een heldere visie nodig waarbij de herinneringsbeweging keuzes maakt over de toekomst van de site. Het Vlaams Vredesinstituut vraagt niet om vandaag een volledig vernieuwd museum te maken dat de opdracht anders invult, maar men kan nu een begin maken met de voorbereiding in het kader van een toekomstvisie, onderstreept hij. Het succes van de inhoudelijke vernieuwing is afhankelijk van verdere professionalisering.

Het Vlaams Vredesinstituut heeft de vrijheid genomen zelf een visie op de site te ontwikkelen, die men kan terugvinden in de adviestekst. De IJzertoren is een monument dat moet geduid en ontsloten worden voor een publiek maar ook ten bate van de herinneringsgemeenschap. Er moet plaats zijn voor kritische publieksgeschiedenis in een museum, dat vertrekt van de geschiedenis van de site in haar politiek-historische context, wetenschappelijk onderbouwd is, meerstemmig en met goede educatie. Het Vlaams Vredesinstituut ziet de toren minder als plaats voor sociaal-cultureel werk of evenementen. Subsidiëring daarvoor ligt minder voor de hand dan voor andere functies.

Het Vlaams Vredesinstituut beveelt aan in te zetten op verdere professionalisering, met name van zakelijk beheer en beleidsplanning, door aan te sluiten op de vereisten van de bestaande regimes. Verder noemt hij expertise-uitwisseling met bestaande netwerken, vorming van medewerkers (inclusief gidsen en vrijwill-

ligers), investeringen in het wetenschappelijk en deskundig kader en verbeterde publiekswerking. Inhoudelijk beveelt het Vlaams Vredesinstituut meer aandacht aan voor de geschiedenis van de site in het museum maar ook op de site zelf. Hij herhaalt ook het pleidooi voor kritische publieksgeschiedenis. Het bestaande decreet biedt voldoende aanknopingspunten voor organisatorische professionalisering en inhoudelijke vernieuwing.

Tot slot vermeldt hij nog de goede medewerking van de vzw Aan de IJzer aan het onderzoeksproces.

2. Antwoord van vzw Aan de IJzer

Paul De Belder, voorzitter van vzw Aan de IJzer, merkt op dat in de voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst nog andere zaken aan bod komen dan die in het voorliggende advies worden vermeld. Hij noemt de aanbevelingen uit de grondige tussentijdse evaluatie van eind vorig jaar door het departement, voor wat Onroerend Erfgoed betreft, en het decreetaal voorgeschreven beleidsplan voor de komende periode, dat tegen 1 mei 2016 moest ingediend worden. Dat laatste werd ondertussen op een aantal punten bijgestuurd in overleg met de administratie en rekening houdend met de aanbevelingen van het Vlaams Vredesinstituut. Thans ligt het voor bij de kabinetten van de minister-president en minister Sven Gatz. Tegen 1 december 2016 moet dat resulteren in een nieuwe, vijfjarige beheersovereenkomst.

Volgens de spreker is er weinig discussie over de kwaliteit van het onderzoeksrapport van het Vlaams Vredesinstituut, dat hij weloverwogen en genuanceerd noemt. Met de grote lijnen kan vzw Aan de IJzer leven. Over de geleidelijke focusverschuiving van het museum naar de geschiedenis van site en Vlaamse ontvoogding was de organisatie het al eens, zoals ook blijkt uit strategische doelstelling 2 van het ontwerp van nieuwe beheersovereenkomst.

Bij twee adviezen van het Vlaams Vredesinstituut maakt hij wel voorbehoud. Hij brengt in herinnering dat het decreet er kwam omdat de democratische partijen het eens waren dat de organisatie goed bezig was met de verspreiding van haar drieledige boodschap van vrede, vrijheid en verdraagzaamheid, en dat iets moest gedaan worden aan het risico dat de vzw uit de boot van de reguliere decreten dreigde te vallen.

De spreker erkent dat het museum er niet in slaagt de thema's 'Eerste Wereldoorlog', 'vrede' en 'Vlaamse ontvoogding' samenhangend te presenteren. Het Vlaams Vredesinstituut stelt focussen als remedie voor, maar dat is net wat de organisatie deed door het museum te concentreren op de Eerste Wereldoorlog en de rest van de sociaal-culturele werking op de andere thema's. Omdat Aan de IJzer overtuigd is van de maatschappelijke relevantie daarvan, maakt het voorbehoud bij het advies om niet langer gesubsidieerd te worden voor dat laatste. Wel wordt erkend dat het festival Ten Vrede in zijn huidige vorm budgettair niet meer haalbaar is, en gaat de organisatie akkoord met de prioritaire besteding van de middelen aan de dubbele opdracht van monument en publiekshistorische plaats. In de geest van het decreet werd een en ander wel minder stringent geformuleerd in het ontwerp van nieuwe beheersovereenkomst. Paul De Belder citeert operationele doelstelling 5.1, waarvan de formulering marge biedt om aspecten van de drieledige boodschap aan bod te laten komen.

Een tweede, licht voorbehoud maakt Aan de IJzer bij het toewerken naar erkenning als museum en de integratie daarvan in het reguliere onroerend-erfgoedregime. Voor de organisatie is het Museum aan de IJzer echter geen doel op zich maar een middel naast andere. Aan de IJzer pleit er dan ook voor om vast te houden aan de letter van het Memoriaaldecreet, meer bepaald artikel 2,

§2, 1°. Het Vlaams Vredesinstituut stelt trouwens zelf dat een bezoekers- en interpretatiecentrum een optie is. De spreker vat samen dat zijn organisatie vraagt om de erkenning als museum niet als vereiste op te leggen. Haar universele boodschap kan beter buiten een strikt museale context gebracht worden, ondersteund door een comité van experts dat nauw bij de werking betrokken wordt en haar kwaliteit garandeert. Met professionalisering en kwaliteitsverbetering heeft men dus geen probleem. Beide zijn dan ook expliciet als doelstelling opgenomen in het genoemde ontwerp op grond van de eigen, voorbereidende analyse door de organisatie. Hij noemt het toekomstplan gewaagd en ambitieus. Het wil de IJzertoren tot bakken maken op weg naar de samenleving van de toekomst. De vzw reikt de hand aan alle Vlamingen, jong en oud, oud en nieuw, om te bouwen aan een open en verdraagzaam Vlaanderen in een open en verdraagzaam Europa.

3. Discussie

Bart Caron kent uit ervaring de vele dimensies van het onderwerp. Hij was verrast dat het Vlaams Vredesinstituut het belang van het memoriaal ook als punt van herinnering van de Vlaamse ontvoogding zo nadrukkelijk in het licht stelt. Die analyse is juist, want in dit land heeft men daar te lang te schroomvol over gesproken. De grote aandacht voor de herdenking van de Eerste Wereldoorlog heeft dat aspect een tijdlang in de schaduw geplaatst. Anderzijds moet men nu niet de hele vrede-thematiek loslaten. Hij feliciteert de vzw voor haar inspanningen en voor de aanpak van de voorbije jaren.

Een museum moet er echter naar streven op zijn terrein uniek of de beste te zijn. Men moet de concurrentie niet aangaan met In Flanders Fields, niet zover daar vandaan, dat reeds op een hoog niveau de Eerste Wereldoorlog behandelt. De conclusie is dan ook vanzelfsprekend dat de aandacht voor vrede en de Vlaamse ontvoogding die plek zijn unieke betekenis kan geven. Daarmee kan men een hoog kwaliteitsniveau bereiken, gelooft het lid, die dat essentieel vindt.

Het decreet kwam er inderdaad omdat het niet haalbaar bleek de site onder te brengen binnen de reguliere, sectorale regelingen, terwijl er wel consensus was om die plek als memoriaal te erkennen. Het werd dan ook op maat geschreven. Probleem is nu dat het huidige kwaliteitsniveau van de werking niet hoog genoeg is, zoals het rapport laat zien. Vlaanderen verdient beter dan middelmatigheid. Het lid is ervan overtuigd dat de organisatie die uitdaging aan kan als de overheid haar daartoe de middelen geeft. Het rapport geeft aan op welke punten dit moet gerealiseerd worden, zowel wat museum en erfgoedsite als wat werking betreft. Evenementen kunnen volgens het lid worden georganiseerd, als ze de eerste twee versterken.

Hij is het eens dat de voorwaarden van de museum- en cultureel erfgoedregeling thans nog niet kunnen behaald worden, maar dat moet wel de ambitie zijn. Daarbij moet men de controverse niet schuwen. Men moet integendeel juist op de irritatie ingaan. De geschiedenis van de Vlaamse ontvoogding is meervoudig. Die diversiteit moet het museum weerspiegelen. Het moet ook toegankelijk zijn voor buitenlandse bezoekers zonder voorkennis over het onderwerp. Zelfs zonder erkenning moet het een van de betere musea in Vlaanderen worden, ook al staat het voor de uitdagingen dat het geen collectie heeft en dat het verhaal moeilijk te vertellen is. Dat zijn redenen om des te meer op educatie in te zetten. Dat soort sociaal-culturele werking moet volgens het lid voortgezet kunnen worden, al beseft hij dat dit geld kost.

Tot slot pleit hij ervoor in de beheersovereenkomst de lat hoog te leggen. Nog liever een tijdelijke verlenging van de huidige dan een nieuwe die middelmatig is. Er zijn voldoende binnen- en buitenlandse experts die ondersteuning kunnen

bieden. Hij besluit dat wat tot nu toe gedaan is, meer dan verdienstelijk is, maar nog niet goed genoeg. Het decreet formuleerde gematigde uitdagingen. Het is nu tijd voor een volgende stap.

Ook de fractie van *Wilfried Vandaele* vindt het rapport een degelijk werkstuk. Het geeft aan dat de taakstelling behoorlijk breed is. Hoe gaat Aan de IJzer om met de keuze tussen museum en beweging? Is men het eens dat die nodig is? Werd het aandachtspunt van de professionalisering van het zakelijk beheer reeds aangepakt? Hoe reageert men op de kritiek dat de Vlaamse Beweging en ontvoogding te weinig aandacht krijgen? Vindt men dat het sociaal-culturele aspect moet beperkt of versterkt worden? Hij onderstreept en passant dat het parlement een belangrijk puzzelstuk is. Het lid wil ook meer informatie over het lot van Ten Vrede. Overweegt men om met het museum, waarvan hij de bouwkundige beperkingen beseft, meer in te zetten op de Vlaamse Beweging en ontvoogding?

Het lid is het er tot slot mee eens dat het decreet niet hoeft bijgesteld te worden en dat de beheersovereenkomst het aangewezen instrument is om rekening te houden met de aanbevelingen, zoals de vzw trouwens zelf al doet.

De fractie van *Koen Van den Heuvel* denkt dat het rapport terecht het unieke karakter van de IJzersite onderstreept, die ook als zodanig moet behandeld worden. Een specifiek decreet was dan ook terecht. Overigens zijn er niet veel musea die, zoals dit, kunnen rekenen op bijdragen van lokale besturen, merkt hij op. Het lid wijst op de merites die uit het rapport blijken. De positieve ontwikkeling is duidelijk, maar het kan natuurlijk beter, zoals een helderder focus. Dat die komt te liggen op de Vlaamse ontvoogding en de vredesgedachte, en niet op de herdenking van de Eerste Wereldoorlog, die al elders in de Westhoek aan bod komt, lijkt hem logisch.

Het is goed dat een educatief tandje wordt bij gestoken. Publieksevenementen vormen niet de kerntaak maar anderzijds is beleving in deze tijd essentieel om mensen te betrekken. Hij dringt er wel op aan om, in het licht van de geschiedenis, de juiste toon te zetten. Tot slot pleit ook hij voor ambitie in de uiteindelijke keuze.

Paul Cordy, die in de jaren negentig zelf lid was van het IJzerbedevaartcomité, geeft aan wie de vernieuwing waarmaakte het krediet dat ze verdienen. Ook toen al werd gepleit voor één verhaal over de vredesboodschap en de Vlaamse ontvoogding. Hij is dan ook pijnlijk getroffen door de passage op bladzijde 9 van het rapport, waarin gesteld wordt dat de vzw op dat laatste vlak kansen laat liggen. Het is nochtans dat wat de site met haar specifieke geschiedenis uniek maakt. Zij is er gekomen door de inzet van vele generaties flaminganten. Hij pleit er dan ook voor de communautaire geschiedenis tot uiting te brengen in zowel museale als publiekswerking. Waarom wordt, wat dat laatste betreft, niet samengewerkt met andere organisaties?

Jan Peumans feliciteert Maarten Van Alstein met zijn voortreffelijke rapport. De parlamentsvoorzitter maakte de IJzerbedevaart reeds mee als kind en gaat nog steeds – als een van de weinige politici – op 11 november naar de plechtigheid op de IJzervlakte. Ook hij leest in het rapport dat goed werk wordt geleverd. Anderzijds worden er terechte opmerkingen geformuleerd, die men als uitdagingen moet lezen. Hij suggereert de administratie en de ministers daarover te horen. De beheersovereenkomst is een goede plek voor bijstellingen, waaraan ook het parlement een bijdrage moet kunnen leveren. In afwachting kan de vorige stilzwijgend worden verlengd, wat niet ongebruikelijk is.

Paul De Belder herhaalt dat Aan de IJzer het voor negentig procent eens is met de aanbevelingen. Hij noemt professionalisering, kwaliteitsverbetering en

ambitie. Men maakt slechts voorbehoud bij de formulering van twee aanbevelingen. Hij erkent dat het voorliggende advies voor Aan de IJzer belangrijk is. Uit respect ervoor citeerde hij ook niet uitvoerig uit de ontwerpbeheersovereenkomst, waarin al die aspecten al verwerkt zijn. De termijnen doorkruisen elkaar. Hij wil graag duidelijkheid om te vermijden dat begroting en actieplan voor volgend jaar in het luchtledige hangen.

Wat de keuzes betreft, wil Aan de IJzer zich niet laten herleiden tot alleen een museum. Dat een bepaald aspect de voorbije jaren minder aan bod kwam, is nog tot 2018 te wijten aan de herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Als toegangspoort van het Belgisch-Duitse front speelt de site daarin een belangrijke rol.

Wat het zakelijk beheer betreft, zit Aan de IJzer op dezelfde golflengte als het rapport. Dat is al verwerkt in het nieuwe ontwerp van beheersovereenkomst.

Dirk Demeurie, algemeen secretaris van vzw Aan de IJzer, bevestigt dat de vzw een aantal dingen had voelen aankomen. Door de overrompeling van de voorbije jaren kregen een aantal dingen echter minder aandacht dan verdiend. De doorlichting door het Vlaams Vredesinstituut ziet de vzw als bekrachtiging van haar bezorgdheden. Zij wil de genoemde uitdagingen gerust aangaan, waarmee al een aanvang is genomen in het genoemde ontwerp van beheersovereenkomst.

De kritiek dat er te weinig aandacht is voor Vlaamse ontvoogding en symboliek en voor het communautaire, klopt. De aanpak daarvan wordt gespreid over verschillende jaren maar volgend jaar al wordt in de permanente tentoonstelling gewerkt met verhaallijnen, waartussen de bezoeker kan kiezen: de Vlaamse (waarin de controverse niet uit de weg wordt gegaan), de Eerste Wereldoorlog of het geheel. Daarbinnen kan men telkens kiezen voor verdieping aan de hand van objecten of personen. Uiteraard wordt in die voorstelling ook aandacht besteed aan kritische publieksgeschiedenis, bevraging en meerstemmigheid.

Eveneens op korte termijn volgt de ontsluiting van de Paxpoort. Voor de restauratie daarvan op drie jaar tijd bestaat een akkoord met Onroerend Erfgoed. Doel is haar klaar te maken voor museale invulling. Het zou een goede plaats zijn om de Vlaamse symboliek aan bod te laten komen.

Naast de museale werking wil Aan de IJzer een beweging blijven. Ook hij verwijst naar strategische doelstelling 2. Tijdelijke tentoonstellingen verdiepen wat nu reeds aan bod komt in het museum. Hij herhaalt dat Ten Vrede, dat 15 jaar geleden vernieuwend was, zijn tijd heeft gehad. Dat is geen kerntaak meer, wat niet uitsluit dat in de toekomst iets anders met muziek mogelijk is.

Voorts wordt op korte termijn de methodiek van het gidsen geoptimaliseerd. Een eerste opleiding wordt door de eigen educatieve dienst gegeven aan het personeel zelf, die wordt vervolledigd bij FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw. Begin volgend jaar moeten alle gidsen hun methodiek aanpassen. Dat wordt ook opgevolgd.

Wat zakelijk beheer betreft, deed Aan de IJzer zijn eigen boekhouding tot drie jaar geleden. Sinds twee jaar wordt gewerkt met een zelfstandig boekhoudkantoor, wat heeft geleid tot meer transparantie.

Paul De Belder wijst erop dat expertise in huis halen, geld kost. Aangezien extra geld er in deze tijd niet inzigt, zal kiezen en focussen hoe dan ook nodig zijn, maar dan binnen een en-enverhaal.

Maarten Van Alstein merkt op dat de IJzersite voor veel Vlamingen affectief belangrijk is, voor andere niet. Dat is een interessant vertrekpunt. Zowel vanuit vredes- als publiekshistorisch perspectief zijn controverses vruchtbaar. Men heeft

mensen die zich verwant voelen met de site en meer willen leren, mensen die vooringenomen zijn maar verrast willen worden door een onbekende geschiedenis, en mensen met weinig voorkennis. De site is hoe dan ook objectief belangrijk als plaats van een historische breuklijn in de Belgische geschiedenis, met name de communautaire.

Hij wijst er nog op dat ook educatie en beleving bij de publiekswerking van een museum horen. De beperktheid van staf en middelen maken wel focus nodig. Wat de erkenning als museum betreft, doelt het advies vooral op het streven om in die geest te werken. Hij ziet een perspectief van vijf tot tien jaar. Tegelijk blijft Onroerend Erfgoed als ander regime aanwezig.

Joris Vandenbroucke vraagt of de aanbeveling over de memoriaaleindterm, die volgens het rapport te hoog gegrepen is voor het basisonderwijs, ter harte wordt genomen in de lopende herziening van de eindtermen.

Maarten Van Alstein legt uit dat die aanbeveling voortbouwt op een advies van het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie, die dat te complex vindt. Hij weet niet of het in de lopende gesprekken aan bod komt.

Bart Caron pleit voor duidelijke opvolging en sluit zich aan bij de suggestie van een gesprek met de uitvoerende macht. Zijn pleidooi voor ambitie wil niet zeggen dat het huidige beleid faalt, verzekert hij.

4. Brief aan de Vlaamse Regering met verzoek tot standpuntbepaling

Op 5 oktober 2016 zond de heer Paul Van Miert, commissievoorzitter, namens deze commissie een brief aan minister-president Geert Bourgeois met de vraag om tegen 5 december 2016 een standpunt in te nemen over het in dit verslag besproken Advies van het Vlaams Vredesinstituut.

Aan het commissiesecretariaat werd op 15 juni 2017 gemeld dat de Vlaamse Regering na behandeling in een interkabinettenwerkgroep de beheersovereenkomst van het IJzermemoriaal heeft bijgestuurd en dat het standpunt van de Vlaamse Regering werd verwerkt in de nieuwe beheersovereenkomst.

De beslissing tot goedkeuring werd op de vergadering van 23 december 2016 van de Vlaamse Regering genomen op voorstel van minister-president Geert Bourgeois en minister van Cultuur Sven Gatz.

Paul VAN MIERT,
voorzitter

Lieve MAES
Bart CARON,
verslaggevers